

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ Γ' ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ
"Φύλο, Μετανάστευση, Εργασία στην Ελλάδα της κρίσης"

Την Τετάρτη 2 Απριλίου 2014 πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Επιστημονικής Εταιρείας για την Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη εργαστήριο με θέμα "Φύλο, Μετανάστευση, Εργασία στην Ελλάδα της κρίσης". Το εργαστήριο αποτελεί το τρίτο κατά σειρά που υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος "ΤΩΡΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ. Οι γυναίκες μετανάστριες γυρίζουν την πλάτη στην αδήλωτη εργασία."

Στόχος του εργαστηρίου ήταν να δώσει φωνή στις γυναίκες μετανάστριες και ειδικότερα στη δεύτερη γενιά προκειμένου να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους, αναδεικνύοντας τα προβλήματα με τα οποία βρίσκονται αντιμέτωπες κατά την προσπάθεια ένταξής τους στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα και η ανίχνευση προτάσεων για την αποτελεσματική προάσπιση του δικαιώματος στην εργασία.

Ως ιδιαίτερα κρίσιμο ζήτημα για την πρόσβαση των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας αναδείχθηκε για μια ακόμα φορά η απουσία μεταναστευτικής πολιτικής η οποία θα συνδέεται με ένα ευρύτερο όραμα σχετικά με το είδος της κοινωνίας την οποία επιθυμούμε να οικοδομήσουμε. Οι συχνές μεταβολές του νομοθετικού πλαισίου, οι πρόσφατες εξελίξεις αναφορικά με την ιθαγένεια (ζήτημα το οποίο αφορά κατά κύριο λόγο τη δεύτερη γενιά) σε συνδυασμό με την πολυπλοκότητα των διαδικασιών αλλά ακόμα και το φόβο από τη μεριά των εργοδοτών για τις συνέπειες που μπορεί να έχει η χορήγηση βεβαίωσης εργασίας σε ένα υπήκοο τρίτης χώρας συμβάλουν στη διαιώνιση του φαινομένου της αδήλωτης εργασίας.

Η απουσία επαρκούς πληροφόρησης αναδείχθηκε ως ένα δεύτερο κρίσιμο ζήτημα. Η απουσία επαρκούς ενημέρωσης αφορά αφενός τόσο τους υπήκοους τρίτων χωρών, όσο και υπηκόους κρατών μελών της ΕΕ και πιο συγκεκριμένα αυτών του τελευταίου κύματος της διεύρυνσης αναφορικά (στην περίπτωση των τελευταίων) με το τι πρακτικά σημαίνει η ιδιότητα του ευρωπαϊού πολίτη. Σε ένα διαφορετικό επίπεδο, η επαρκής πληροφόρηση αφορά τους υπαλλήλους των υπηρεσιών που έρχονται σε επαφή με υπηκόους τρίτων χωρών. Όπως επισημάνθηκε από τους παρευρισκόμενους, σε πολλές περιπτώσεις, η επαφή των υπηκόων τρίτων χωρών με την ελληνική δημόσια διοίκηση αξιολογείται ως θετική συνέπεια του προσωπικού ενδιαφέροντος που επιδεικνύουν οι υπάλληλοι.

Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, η απουσία επαρκούς ενημέρωσης συνδέεται με την απουσία διαλόγου και κατανόησης των ευεργετικών επιπτώσεων που έχει η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας στη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού και στην οικονομία γενικότερα μέσω της αξιοποίησης των δεξιοτήτων εργαζομένων που καλούνται τελικά να απασχοληθούν σε εργασίες που δεν συνδέονται με τις ικανότητες και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει. Χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα αποτελούν οι Μολδαβές, η πλειοψηφία των οποίων είναι κάτοχοι πτυχίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ωστόσο απασχολούνται στον τομέα της οικιακής εργασίας. Παράλληλα, η απουσία ενημέρωσης σε συνδυασμό με την απουσία μακροχρόνιας μεταναστευτικής πολιτικής οδηγεί στην εξίσωση των νόμιμων με τους μη νόμιμους μετανάστες.

Ως προς τις συνέπειες της κρίσης, στοιχεία από πρόσφατη μελέτη (η οποία διεξήχθη υπό την επίβλεψη του καθηγητή του Παντείου Ι. Ψημμένου) τα οποία παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο του εργαστηρίου έδειξαν πρώτον μεταβολή της εργασιακής πορείας των μεταναστριών (ενώ δηλαδή τα προηγούμενα χρόνια διαπιστώνονταν η στροφή προς την εξειδίκευση τώρα έχουμε αναστροφή της τάσης αυτής και αναζήτηση "καταφυγίου" στην εσωτερική οικιακή εργασία), δεύτερον σε σχέση με τις οικογενειακές σχέσεις διαπιστώνουμε ότι έχουμε μεταβολή της οικογενειακής επανένωσης που παρατηρήθηκε τα προηγούμενα χρόνια, καθώς αφενός οι άνδρες φεύγουν ενώ αφετέρου αυξάνονται οι οικογενειακές εντάσεις και τρίτον διαπιστώνουμε την παραμονή των γυναικών στην αδήλωτη εργασία.

Προτάσεις

- Επεξεργασία μακροχρόνιας μεταναστευτικής πολιτικής
- Υιοθέτηση ενός σαφούς και συνεκτικού νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει τις προϋποθέσεις διαμονής και εργασίας των υπηκόων τρίτων χωρών προκειμένου αφενός να είναι εύκολο η πληροφόρησή τους και αφετέρου να μειωθούν τα φαινόμενα ύπαρξης διατάξεων οι οποίες αλληλο-αναιρούνται
- Επιμόρφωση στελεχών δημόσιας διοίκησης και διασφάλιση της παραμονής τους στη θέση που κατέχουν για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μετά τη συμμετοχή τους σε σχετικά προγράμματα
- Δημιουργία πλαισίου πιστοποίησης- αναγνώρισης των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων που έχουν αποκτηθεί σε τρίτες χώρες
- Δράσεις ενημέρωσης εργοδοτών προκειμένου να αρθεί η δυσπιστία και ο φόβος σχετικά με τυχόν αρνητικές συνέπειες από τη πρόσληψη μεταναστών
- Δημιουργία μηχανισμού καταγραφής των υπηκόων τρίτων χωρών (τόσο των νόμιμων όσο και των μη νόμιμων, όπως επιτυχώς εφαρμόζεται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες) σε επίπεδο δήμου και παράλληλη παρακολούθηση των μεταβολών που συντελούνται ανά έτος

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

- Ανάλυση δράσεων (κυρίως από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των φύλων) για την αντιμετώπιση φαινομένων κακομεταχείρισης/ εκμετάλλευσης γυναικών που εργάζονται ως οικιακές βοηθοί, περιπτώσεις στις οποίες δεν μπορεί να παρέμβει η επιθεώρηση εργασίας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ